

Vedení kroužku. Jak na to, pojďme společně krok za krokem. Část 20.

V přírodě, na horách i na vodě být s dětmi vždy v pohodě

Zájmové vzdělávání stejně jako neformální vzdělávání tvoří **nedílnou součást procesu celoživotního učení**. Zájmové vzdělávání je právně ukotveno v zákoně č.561/2004 Sb. a je zde definováno v § 111 jako vzdělávání poskytující účastníkům naplnění volného času zájmovou činností se zaměřením na různé oblasti.

Zájmové vzdělávání neposkytuje stupeň vzdělání, zabývá se však aktivitami potřebnými pro rozvoj osobnosti, kompenzuje jednostrannou zátěž ze školy, zajišťuje duševní hygienu, má funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, preventivní, zdravotní (relaxační a regenerační), sociální a preventivní, rozvíjí schopnosti, znalosti, dovednosti, talent a upevňuje sociální vztahy.

Podporuje rovné příležitosti, není selektivní, neboť přijímá zájemce bez ohledu na rasový původ, národnost, pohlaví, náboženské vyznání atp. Významnou celospolečenskou roli plní též jako zařízení výrazně **přispívající k ochraně před šířením sociálně patologických jevů a rizikového chování** mezi dětmi a mládeží, kterým umožňuje smysluplně využít volný čas. Nezastupitelnou roli má též při **objevování, podchycování a rozvíjení nadání a talentu** dětí a mládeže.

Neformální vzdělávání se uskutečňuje mimo formální vzdělávací systém a nevede k ucelenému školskému vzdělání. Zájemcům nabízí záměrný rozvoj životních zkušeností, dovedností a postojů, založených na uceleném systému hodnot. Tyto aktivity bývají dobrovolné.

Kroužky myslivecké, přírodovědné, ornitologické, rybářské, včelařské a kroužky mladých ochránců přírody, by měly mít zpracované vnitřní předpisy, které by se týkaly bezpečného chování a bezpečnosti při svých aktivitách. Žádný úraz není náhodný a téměř každému je možné předejít. Musíme ovšem znát a důsledně dodržovat stanovené zásady bezpečnosti. Vedoucí kroužků, instruktoři i pedagogové musí být připraveni poskytnout dětem potřebné informace, aby se v co největší míře zabránilo úrazům. Musí udělat všechno, aby vytvořili pro všechny činnosti bezpečné prostředí. Děti a mládež musí vědět, jak se bezpečně chovat, aby neohrožovali své zdraví, ale také zdraví svých kamarádů.

Úraz se stane během okamžiku. Většinou mu předchází nebezpečná situace, nesprávné rozhodnutí vedoucího kroužku, ale i neukázněnost dětí nebo nešťastná náhoda a v mnoha případech i malá zdatnost dětí. Výběr aktivit musí být závislý na psychické a fyzické vyspělosti dětí a musí zohlednit jejich momentální zdravotní stav.

Vykonávání **soustavného dohledu** nad dětmi ukládá **§422** občanského zákoníku, tímto ustanovením by se měli řídit i vedoucí zájmových kroužků.

Maximální počty dětí při různých činnostech v přírodě

MŠ – 20 dětí na 1 osobu (v místnosti 24), při přesunu chůze po krajnici vlevo, zachovaný útvar.

ZŠ – 25 dětí na 1 osobu (v místnosti 30), při přesunu chůze po krajnici vpravo, zachovaný útvar.

Vycházka, turistika, delší pobyt v přírodě – první vždy jde vedoucí, pak děti max. 10, nakonec instruktor či druhý vedoucí.

Koupání – 10 dětí, vedoucí na břehu a počítá hlavy, pokud jsou dva, jeden je ve vodě, druhý na břehu.

Poučení dětí o bezpečnosti před zahájením každé činnosti by mělo být samozřejmostí. O poučení je třeba učinit zápis, jehož přílohou by mělo být plánování činnosti kroužku během celého roku. Samotné poučení musí být jasné a srozumitelné. Doporučuje se krátce shrnout důležité body poučení před každou pohybovou činností, toto poučení je možné zaznamenat do materiálu k akci.

Rodiče před každou delší společnou akcí v přírodě musí být obeznámeni a měli by souhlasit, nejlépe pro ně připravit plán, náplň akce, význam, kdy, kde, čas odjezdu i návratu, strava, oblečení a obuv, ostatní materiály. Takto vytvořený plán předat rodičům a nechat si jej podepsat.

Zajištění první pomoci. Postup při úrazu a poškození zdraví dítěte:

1. Poskytnout první pomoc.
2. Podle závažnosti stavu volat zdravotnickou záchranou službu (ZZS č. 155, 112):
 - co se stalo a jakého rozsahu událost je, popis
 - kde přesně se událost stala, adresa, okres, obec, ulice, číslo popisné nebo silnice, kilometr, směr jízdy, popřípadě bližší určení ve volné přírodě
 - své jméno a místo, odkud voláte
 - pak odpovídejte na další dotazy operátora tísňové linky
 - po ukončení hovoru může být zpětný hovor pro ověření události nebo zpřesnění některých údajů, např. příjezdové trasy.
3. Neprodleně informovat zákonné zástupce (kontakty na ně má vedoucí vždy u sebe).
4. Zapsat úraz buď do knihy úrazu u subjektu, u kterého kroužek organizujete nebo si jej k sobě zaznamenat.
5. Zajistit místo úrazu, vyšetřit příčiny a okolnosti vzniku úrazu.
6. Přijmout opatření proti opakování úrazu.

Poskytnout první pomoc je povinen každý občan ČR starší 18 let, pokud tím neohrozí svoje zdraví či život. Proto dbejme na bezpečnost při každé aktivitě s dětmi, v přírodě, na horách i na vodě být s nimi vždy v pohodě.

Změny ve vyhlášce o hygienických požadavcích na táborech

Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů (**účinnost od 1. 1. 2026**).

V říjnu byla schválena Vyhláška č. 400/2025 Sb. Vyhláška, kterou se mění vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti, ve znění pozdějších předpisů, účinnost od 1.1.2026.

K jakým změnám došlo? Stavební a technické úpravy.

Novela vyhlášky č. 106/2001 Sb. aktualizuje hygienické požadavky na zotavovací akce pro děti na základě závěrů státního zdravotního dozoru a podnětů České rady dětí a mládeže. Navržené změny upravují provozní požadavky tak, aby zjednodušily povinnosti organizátorů, aniž by ohrozily ochranu veřejného zdraví.

Dochází ke zvýšení limitu počtu dětí na **1 umyvadlo na 10 dětí**, **ruší se pevně daný počet dětí na 1 sprchu** a požadavek na **dělení hygienického zařízení podle pohlaví**, pokud je zachována intimita. Záchody už nemusí být rozdělené podle pohlaví, musí však být zachována intimita při jejich používání. Na všech zotavovacích akcích musí být zajištěna možnost koupání nebo osprchování v teplé vodě alespoň jednou za týden.

Záchody se zřizují v počtu 1 záchod na 15 dětí.

Ruší se také stanovený počet lůžek na izolaci. Nově lze v případě infekce zapojit další poučenou osobu k manipulaci s lůžkovinami.

Zpřesňují se požadavky na čistotu prostor a vybavení, hygienu při mytí nádobí a lahví, používání nepropustných podložek, zásobování pitnou vodou, hygienu při výdeji stravy a režim dne (např. noční hry).

Aktualizují se rovněž přílohy o kurzu první pomoci, vybavení lékárníčky a úpravě posudkových formulářů, a to ve spolupráci s Českým červeným křížem.

Nově upraveny **požadavky na hygienu těla** – v textu se výslovně uvádí „celého těla“ a stanoví se povinnost zajištění intimity při koupání a sprchování.

Ošetřovna musí být ve stavbě **vždy zřízena**; izolace jen tehdy, je-li potřeba, ale musí být připravena možnost jejího zřízení. Izolace má mít vlastní záchod, možnost vytápění, přívod teplé vody a lůžka. Ve stavbách se ošetřovna a izolace zřizují v samostatných místnostech vybavených umyvadlem s tekoucí pitnou vodou a s možností vytápění a používání teplé vody. Izolace musí mít svůj vlastní záchod s možností mytí rukou v tekoucí vodě a musí být vybavena lůžky. Izolace ani ošetřovna nesmějí být vybaveny patrovými lůžky ani nesmějí být použity k jiným účelům. Jde-li o zotavovací akce pořádané ve stanech, lze ošetřovnu a izolaci umístit ve vyčleněných stanech. Léky a zdravotnická dokumentace musí být zajištěny tak, aby k nim neměly přístup děti ani jiné nepovolané osoby.

Nově se odkazuje na vyhlášku č. 43/2025 Sb. o hygienických limitech pro vnitřní prostředí staveb.

Stravování: v kuchyňských prostorách se výslovně požaduje možnost mytí kuchyňského nádobí.

Materiály pro styk s potravinami musí odpovídat evropským předpisům (Nařízení ES 1935/2004, EU 10/2011).

Zavedena povinnost **hygienického mytí potravin** a nádobí dětí a nově i posledního oplachu nádobí pod tekoucí pitnou vodou.

Děti se nově mohou podílet na přípravě a výdeji stravy bez ohledu na počet účastníků akce. Denně musí být pro děti na zotavovací akci zajištěna snídaně, přesnídávka, oběd, svačina a večeře. Při výdeji stravy lze sloučit výdej snídaně s přesnídávkou a oběda se svačinou. Součástí snídaně musí být teplý nápoj. Jedno z hlavních jídel musí být teplé. Strava podávaná dětem musí odpovídat jejich věku a fyzické zátěži. **Na sestavování jídelního lístku se podílí zdravotník.**

Nápoje musí být pro účastníky zotavovací akce k dispozici po celý den. Uchovávají se v krytých nádobách s výpustným kohoutem nebo se rozlévají přímo z originálních balení.

Děti se mohou podílet na přípravě stravy jen před jejím tepelným zpracováním a při pomocných pracích. Na zotavovací akci se mohou děti podílet na celé přípravě stravy a jejím výdeji, jsou-li pod dozorem osoby činné při stravování. Zdravotní stav dětí, které se podílejí na přípravě stravy, musí být posouzen zdravotníkem.

Oplach v tekoucí pitné vodě. Co s tím tam, kde tekoucí voda není? Do metodiky Státního zdravotního ústavu bude doplněná možnost oplachu hrnkem tak, aby to bylo reálné i v polních podmínkách. Tato metodika není pro kontroly závazná, nicméně v případě, že kontrola shledá oplach jako nedostačený, bude muset zdůvodnit, proč a v čem chtějí jít nad rámec této metodiky.

Jedná se o seznámení, stručný a krátký přehled změn pro ty, kteří organizují zotavovací pobyty.

Mgr. Jarmila Vaníčková, Rada KMM